

УДК 624.156:621.92 9.2/7

ГРУНТОЦЕМЕНТНІ ПАЛІ – ЗАСІБ ЗНИЖЕННЯ ВАРТОСТІ ЖИТЛА

ГРУНТОЦЕМЕНТНЫЕ СВАИ – СРЕДСТВО СНИЖЕНИЯ СТОИМОСТИ ЖИЛЬЯ

SOIL-CEMENT PILES – THE MEAN OF DWELLING PRICE REDUCTION

Петраш О.В., к.т.н., Попович Н.М., к.т.н., доцент, Петраш Р.В., к.т.н., доцент (Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка)

Петраш А.В., к.т.н., Попович Н.Н., к.т.н., доцент, Петраш Р.В., к.т.н., доцент (Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка)

Petrash A.V., candidate of technical sciences, Popovich N.N., candidate of technical sciences, associate professor, Petrash R.V., candidate of technical sciences, associate professor (Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University)

В статті представлено результати досліджень механічних характеристик ґрунтоцементу, які дозволяють більш точно здійснювати розрахунок фундаментів житлових будівель. За рахунок використання бурозмішувальної технології досягається значне зниження вартості влаштування фундаментів.

В статье представлены результаты исследований механических характеристик ґрунтоцемента, которые позволяют более точно осуществлять расчет фундаментов жилых зданий. За счет использования буромесительной технологии достигается существенное уменьшение стоимости устройства фундаментов.

Investigation results of soil-cement mechanical properties enable more accurate calculation of dwelling foundations are presented. Using of deep soil mixing technology enables reduction of price of dwelling foundation erection.

Ключові слова:

Ґрунтоцемент, паля, житло

Ґрунтоцемент, свая, жилище

Soil-cement, pile, dwelling

Стан питання та задачі дослідження. Сучасний український досвід зведення будівель свідчить, що в будівельній галузі однаково гостро стоять проблеми забезпечення доступним житлом категорій населення середнього достатку і створення конструкцій будівель з фундаментами високої енергоефективності. Як свідчать самі виробники, на сьогодні вартість житла становить майже 6 тис. грн. за один квадратний метр в будівлях зі звичайними показниками архітектурно-планувальних рішень і до 9-12 тис. грн. в так званих будівлях елітного типу.

Основними причинами ситуації, що склалася у сфері забезпечення громадян житлом є: низький рівень механізації технологічних процесів будівельного виробництва, недостатня кількість поверхів будівель, значна матеріаломісткість і недосконалість конструктивних систем житлових будівель, висока трудомісткість будівельних робіт, у тому числі по влаштуванню фундаментів.

Так технології виготовлення паль повинні широко використовувати засоби механізації ручної праці і бути менш трудомісткими. Спосіб виробництва робіт з виготовлення паль повинен володіти мобільністю і бути максимально незалежним від поставок заводів-виробників будівельних матеріалів і конструкцій.

Зазначеним вимогам відповідає бурозмішувальний спосіб [1] влаштування ґрунтоцементних паль. Ця технологія широко відома в нашій країні та за її межами. Вона володіє рядом очевидних переваг: економія досягається за рахунок використання місцевих ґрунтів як заповнювачу для ґрунтоцементу; технологічність полягає у використуванних машинах і механізмах, що дозволяють зводити ґрунтоцементні палі належної якості в слабких ґрунтах без додаткового кріплення стінок свердловин, висока продуктивність робіт.

В якості прикладу розглянемо будівництво житлового будинку в м. Полтаві. Інженерно-геологічні вишукування проводилися Полтавським філіалом ДП «УКРНДІНТБ». На рис. 1 представлена розрахункова схема палі в підставі проектованої будівлі, а також фізико-механічні характеристики ґрунтів.

В якості фундаменту в цій роботі розглянуті 3 типи паль:

- Забивна призматична паля С70.40-5, у вагою 2,85 т з бетону класу В25, армована арматурним каркасом КП70.40-5.1 (4Ø12 А-II);

- Буриабивна паля з того ж бетону В25 діаметром 500 мм, довжиною 7000 мм, без арматурного каркаса (як буде показано далі, нормальний переріз такої палі володіє більш ніж достатньою міцністю);

- Ґрунтоцементні паля на лесових суглинку діаметром 500 мм, довжиною 7000 мм з вмістом портландцементу М400 в кількості 20% від ваги скелета ґрунту і водоцементним ставленням В / Ц = 2,7.

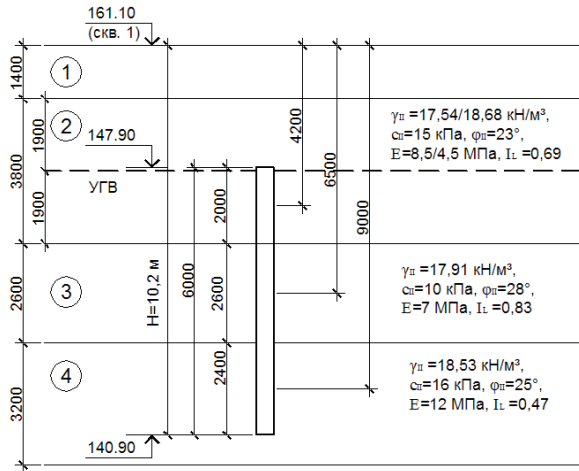

Рис. 1. Розрахункова схема палі

Несучу здатність всіх 3 видів палей по ґрунту визначимо за відомою з нормативної літератури [2] формулою (1)

$$F_d = \gamma_c (\gamma_{cR} RA + u \sum \gamma_{cf} f_i h_i) \quad (1)$$

Розрахунок проведемо в табличній формі (табл.1), де показані значення всіх величин у формулі (1). Значення h_i показано на рис. 1, а величина f_i визначалася за табл. Н.2.2 [2].

Таблиця 1

Розрахунок несучої здатності палей за властивостями ґрунтової основи

Вид палі	γ_c	γ_{cR}	γ_{cf}	R , кПа	A , м ²	F_d , кН
Забивна	1	1	1	1770	0,16	457
Буронабивна	1	1	0,6	742	0,20	248
Ґрунтоцементна	1	1	0,6	742	0,20	248

Для обґрунтування доцільності застосування того чи іншого типу палей пропонується проаналізувати, наскільки використовується ресурс несучої здатності палей за матеріалом в комплексі з витратами на їх пристрій.

Несучу здатність, описаних типів палей, за матеріалом визначимо за формулою (2), яка наведена в [3], де також вказано фізичний зміст всіх величин в цій формулі.

$$N_u = A_b \left(AR_b \eta_u + \frac{R_b \eta_u (K - \eta_u)}{1 + (K - 2) \eta_u} \right), \quad (2)$$

Відзначимо, що формула (2) в порівнянні з іншими способами визначення граничного поздовжнього зусилля N_u в поперечному перерізі стислій палі дає більш точні результати [4]. Розрахунок виконаємо в табличній формі (табл.2), де вказані всі величини у формулі (2).

Таблиця 2

Розрахунок несучої здатності паль за матеріалом

Вид палі	A	K	η_u	R_b , МПа	A_b , м ²	N_u , кН
Забивна	0,07	3,22	1,08	13	0,16	2230
Бурунабивна	0	3,22	1,35	13	0,20	2600
Ґрунтоцементна	0	2	1	1,3	0,20	256

Відзначимо, що величина K являє собою відношення початкового модуля пружності до модуля повної деформації розглянутого матеріалу. Для ґрунтоцементу ці величини визначаються з діаграми його фізичного стану (рис. 2).

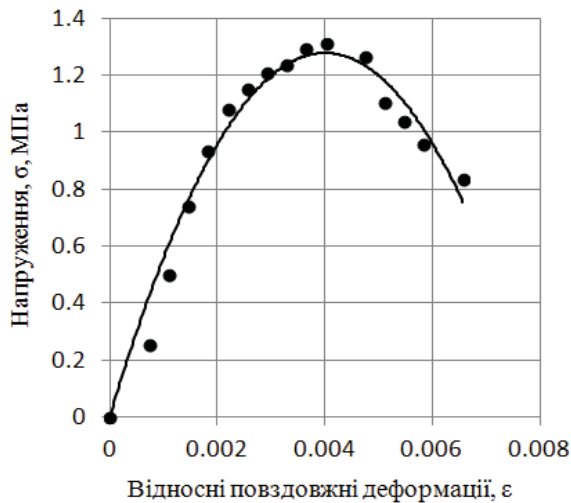

Рис. 2. Діаграма фізичного стану ґрунтоцементу

Цей малюнок найнаочнішим чином ілюструє взаємозв'язок між характеристиками міцності і деформаційними властивостями цього матеріалу. Дана залежність була отримана в лабораторних умовах шляхом випробування стисненням зразків-циліндрів з ґрунтоцементу діаметром 7 см і висотою 28см. Випробування проводилися з рівномірною швидкістю деформування зразків.

Як бачимо з табл. 2, несуча здатність нормального перетину палі з бетону майже в 10 разів перевищує цю ж величину для ґрунтоцементних палі, при довжині палі 6 м. У табл. 3 зіставимо значення несучої здатності всіх 3-х палі по ґрунту, за матеріалом з прямими витратами на виготовлення 1 палі кожного типу.

Таблиця 3

Зіставлення здатності палі з їх ціною

Вид палі	Несуча здатність		Запас несучої здатності матеріалу палі, %	Прямі витрати, грн.
	по ґрунту F_d , кН	по матеріалу N_u , кН		
Забивна	457	2230	79,5	2838
Буроабивна	248	2600	90,5	4618
Ґрунтоцементна	248	256	3,1	868

Як бачимо з таблиці, бетонні палі володіють значним запасом несучої здатності нормального перетину, який не використовується. Як наслідок, виготовлення цих палі вимагає значних витрат матеріальних ресурсів.

З іншого боку ґрунтоцементних палі володіє мінімальним запасом несучої здатності за матеріалом і вартість виготовлення цієї палі теж мінімальна. Звернемо увагу на те, що несуча здатність по ґрунту збірної палі майже в 2 рази перевищує несучу здатність бурових палі (тієї ж довжини та периметра нормального перетину).

З огляду на це, було б доцільно в табл. 3 збільшити в 2 рази витрати на виготовлення обох бурових палі. Але навіть у цьому випадку ґрунтоцементних палі залишається найбільш прийнятним варіантом фундаменту.

Коли геологічні умови вимагають використання палі більшої довжини, несучої здатності матеріалу ґрунтоцементних палі недостатньо. У таких випадках палі необхідно армувати арматурним каркасом таким чином, щоб виконувалася умова (3).

$$\varphi_1 \cdot (A_s R_{sc} + \varphi_2 \cdot A_b R_b) \geq F_d, \quad (3)$$

де A_s, A_b – відповідно площа арматури і ґрунтоцементу в нормальному перерізі, мм²;

R_{sc}, R_b – розрахунковий опір на стиск арматури і ґрунтоцементу відповідно, МПа;

φ_1, φ_2 – відповідно коефіцієнт поздовжнього вигину палі і коефіцієнт, що враховує умови роботи і терміни твердіння ґрунтоцементу.

Для армування ґрунтоцементних конструкцій можна застосовувати як окремі арматурні стержні чи зварні каркаси, так і сталевий прокатний профіль, армування арматурними каркасами є більш заощадливим з точки зору не перенасичення перерізу конструкції сталлю, та не потребує додаткового анкерування арматури у ґрунтоцементі. При перевірці міцності армованих ґрунтоцементних паль за матеріалом варто зі збільшенням глибини враховувати передачу частини зовнішнього навантаження бічною поверхнею палі на ґрунт, що її оточує

Висновки. Ґрунтоцементна набивна паля має мінімальний запас несучої здатності за матеріалом в порівнянні з бетонними. Відповідно, бетонні палі мають значний ресурс несучої здатності за матеріалом, який не використовується, що відбивається на вартості їх виготовлення. Виходячи з порівняння витрат на виготовлення паль 3-х типів, можна стверджувати, що використання ґрунтоцементних паль в якості фундаментів для соціального житла економічно доцільно.

1. Петраш Р.В. Підсилення існуючих фундаментів за допомогою бурозмішувальної технології / Р.В. Петраш, О.В. Петраш // Збірник наукових праць (галузево машинобудування, будівництво). – Полтава: ПолтНТУ, 2009. – Вип. 2(24). – С. 136 – 140.
2. ДБН В2.1-10-2009 Основи та фундаменти споруд. Основні положення проектування. Зміна №1.– К.: Мінрегіонбуд України, 2011.
3. Павліков А.М. Нелінійна модель напружено-деформованого стану косо завантажених залізобетонних елементів у за критичній стадії: Монографія. – Полтава: ПолтНТУ ім. Юрія Кондратюка, 2007. – 259 с.
4. Зоценко М.Л. Вплив повздовжнього армування на несучу здатність паль з ґрунтоцементу/ Зоценко М.Л., Павліков А.М. , Петраш О.В.// Строительство, материаловедение, машиностроение// Сб. научн. трудов. Вып. 65, -Дн-вск, ГВУЗ «ПГАСА», 2012. – 726 с.(в обл.).